

Ignacije Smolec

(1916. – 2005.)

U Zagrebu je 24. siječnja 2005. godine umro naš istaknuti metodičar nastave matematike profesor Ignacije Smolec.

Profesor Smolec rođen je 23. srpnja 1916. godine u Brčevcu kraj Vrbovca. Maturirao je na gimnaziji u Novoj Gradiški, a 1941. g. diplomirao na Odsjeku za teorijsku matematiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Radio je kao gimnazijski profesor u Križevcima i Zagrebu te kao asistent na Fizičkom zavodu PMF-a u Zagrebu. Godinu 1964. proveo je u Alžiru u okviru UNESCO-va programa stručne pomoći. Bio je savjetnik u Republičkom zavodu za unapređenje školstva i stručnog usavršavanja Republike Hrvatske. Od 1967. g. pa do umirovljenja 1979. g. profesor Smolec je viši predavač metodike nastave matematike na Matematičkom odjelu PMF-a u Zagrebu.

Profesor Smolec objavio je nekoliko desetaka članaka iz područja matematike, nastave matematike i informatike. Autor je ili suautor 12 knjiga, među kojima je i nekoliko srednjoškolskih udžbenika. Tijekom svojeg radnog vijeka boravio je u tridesetak zemalja sudjelujući na stručnim skupovima i proučavajući tamošnju nastavu matematike.

Tijekom cijelog života profesor Smolec je predano radio na unapređivanju nastave matematike prateći suvremene tendencije i zagovarajući njihove

primjene i u nas. Za boravka u Alžiru oduševio se francuskim sustavom učenja matematike u školi te se nakon povratka i sam zdušno uključio u njegovu promidžbu u Hrvatskoj. Naime, “moderna matematika”, koju su tih godina promovirali Francuzi, bio je širok, gotovo svjetski pokret pristupa učenju matematike. Teza da početno učenje matematike mora počivati na temeljima Teorije skupova (skupovi, relacije, grafovi) te matematičke logike začeta je pod mentorstvom poznatog francuskog matematičara Jeana Dieudonnéa, a nakon njegovog famoznog *bojnog pokliča* iz 1960. godine: **Dolje s Euklidom. Smrt trokutu!** Kao svojevrsna zaraza ova se ideja širila svijetom 60-tih i 70-tih godina prošlog stoljeća te gotovo i nije bilo zemlje u kojoj nastava matematike nije bila njome inficirana. Višetomno djelo njegova predvodnika Georges-a Papyja, “*Mathematique moderne*” bilo je svojevrsna “Biblija” tog pokreta. Ta, tzv. **Novva matematika** ugnijezdila se na početku u područjima francuskog utjecaja (Francuskoj, Kanadi, Belgiji) te se odatle proširila diljem svijeta. Tamo gdje je i nastao, pokret je doživio najveće kritike (osobito je žestok kritičar bio ugledni matematičar René Thom) te je nakon 15–20 godina neslavno završio uglavnom potpunim odbacivanjem.

Profesor Smolec bio je bliski Papyjev suradnik. Na hrvatski je jezik preveo knjigu “*Dijete*

i grafovi”, Papyjeve supruge Frédérique. Često je putovao u Bruxelles, gdje je djelovao Papy, te je jedan od suosnivača međunarodne organizacije **GIRP** (*Groupe international de recherche en pédagogie de la mathématique*), koja se bavila istraživanjima u području pedagogije matematike. Bio je član uredništva časopisa **NICO**, belgijskog centra za metodiku nastave matematike.

Profesor Smolec slijedio je nove tendencije u teoriji učenja. Uvijek je bio barem ukorak s vremenom, ako ne i ispred njega. Tako se primjerice oduševljavao idejama i spoznajama na području novostvorene znanosti kibernetike te je svojim studentima učenje tumačio kao kibernetički proces, što je uistinu bio pionirski zahvat i to ne samo u nas. Seminare iz metodike organizirao je kao demokratske tribine na kojima su studenti bistrili metodička pitanja i tako se na najbolji način pripremali za posao koji ih očekuje. Studenti prof. Smoleca uistinu su se lako uključivali u nastavnički posao i vrlo brzo stjecali ugled sposobnih i kvalitetnih učitelja.

Profesor Smolec bio je sudionik svih aktivnosti koje su bile vezane uz učenje matematike od predškolskog do srednjoškolskog uzrasta. Bio je jedan od osnivača natjecanja iz matematike u Hrvatskoj, a nekoliko je godina obnašao i dužnost potpredsjednika Republičkog odbora pokreta “Nauka mladima”.

Da je potpuno i trajno bio zaražen školom kao svojim životnim izborom, profesor Smolec je dokazao i prije tri godine kad nas je iznenadio

knjigom **“Praksa i filozofija učenja”**, u izdanju “Školskih novina”. U Uvodniku 15. broja **MŠ-a** (lipanj 2002.) napisao sam kraći osvrt na ovu knjigu.

Iako je i u poznim godinama bio misaono svjež, ovom knjigom ostali su zatečeni i oni koji su ga dobro poznavali. Oslonjen na svoje veliko iskustvo, on se kritički okomljuje na našu današnju zastarjelu školu i iznosi iznenađujuće napredne, čak i revolucionarne stavove. On tako predlaže *“neka učenici i učitelji izađu iz školskih geta u prirodu, na ulice i trgove i neka tamo uče”*. On je protiv frontalnog rada u razredu (*“mnogo praznog hoda i neproduktivnog rada”*), odbacuje kao cilj učenja puko memoriranje (*“škola valja osposobiti za istraživanje, za djelovanje”*). Žestok je kritičar ocjenjivanja i drži kako se *“rezultati provjere znanja ne mogu preslikati na skup ocjena od 1 do 5, jer je to proizvodno i hazarderski.”*

Zanimljivi su i profesorovi stavovi o ponavljanju razreda: *“Odluka o ponavljanju razreda ili godine grijeh je protiv mladog čovjeka.”* Ponavljanje učenik doživljava svojim porazom, sramotom i poniženjem.

Profesoru Smolecu velika **hvala** u ime svih nas u koje je ugradio dio svoje vizije kvalitetne škole, koji i sami, potaknuti njegovim razmišljanjima i entuzijazmom, nastojimo doprinijeti unapređenju naše škole, a time i napretku cijelog našeg društva.

Branimir Dakić

Zdravko Kurnik, Mileva Prvanović, Georges Papy, Frédérique Papy, Mirjana Mrmak i Ignacije Smolec, sa sastanka GIRP-a 12, Zadar 1983. godine